

Janusz Borucki, Henryk Witczak

Sprawozdanie z działalności Teologicznego Towarzystwa Naukowego Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku w roku 2016

Studia Włocławskie 19, 667-673

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
TEOLOGICZNEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO WE WŁOCŁAWKU
w roku 2016**

W 2016 r. odbyły się cztery spotkania Towarzystwa, w tym trzy o charakterze otwartym. Sprawozdanie ze spotkania w dniu 13 stycznia t.r. zostało wydrukowane w poprzednim (18) tomie „Studiów Włocławskich” (s. 510–512). Obecne sprawozdanie obejmuje trzy pozostałe spotkania naukowe.

1) 8 czerwca 2016 r.

W spotkaniu tym, które odbyło się w sali konferencyjnej Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku, uczestniczyło 25 osób: bp Bronisław Dembowski, ks. Jerzy Bagrowicz, ks. Janusz Borucki, Dariusz Duszeński, ks. Leonard Fic, ks. Krzysztof Graczyk, ks. Wojciech Hanc, ks. Tomasz Kaczmarek, ks. Krzysztof Kamiński, ks. Jacek Kędzierski, ks. Krzysztof Konecki, ks. Lech Król, ks. Witold Kujawski, ks. Dariusz Lewandowski, s. Natalia Musidlak ZSNM, ks. Sebastian Osiński, ks. Zdzisław Pawlak, Zdzisław Przybył, ks. Kazimierz Rulka, ks. Zbigniew Skrobicki, ks. Sławomir Sobiech, ks. Jacek Szymański, ks. Andrzej Tomalak, ks. Ireneusz Werbiński, ks. Henryk Witczak. Obecnych na spotkaniu powitał prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku ks. dr hab. Lech Król i zapowiedział, że będzie się ono składało z dwóch części: pierwsza będzie miała charakter roboczego spotkania naukowego, druga będzie walnym zebraniem Towarzystwa.

W pierwszej części ks. dr hab. Zdzisław Pawlak, prof. UMK, wieloletni profesor Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku, wygłosił **wykład** pt. „Główne przyczyny kryzysu ekologicznego dzisiaj. Czytając encyklikę papieża Franciszka *Laudato si. W trosce o wspólny dom*». Na wstępie prelegent zaznaczył, że jest to refleksja filozoficzna

nad encykliką, w aspekcie przyczyn kryzysu ekologicznego, i składa się z dwóch części. W pierwszej części przedstawił kontekst powstania encykliki; następnie omówił istotę przesłania papieskiego, w szczególności koncepcję człowieka; w dalszej części zaprezentował ekologię integralną, a na koniec dokonał podsumowania dokumentu papieskiego.

Prelegent zaznaczył, że o ekologii pisali już poprzedni papieże: Paweł VI, Jan Paweł II, Benedykt XVI, ale żaden nie poświęcił temu zagadnieniu osobnej encykliki. Uczynił to jako pierwszy papież Franciszek. Traktuje on środowisko naturalne jako wspólny dom i jest to kluczem do zrozumienia tego wielowątkowego dokumentu. Prelegent przedstawił istotną myśl papieża Franciszka, że nie ma właściwej ekologii bez właściwej antropologii. Myślą papieża Franciszka jest dokonanie ekologicznego rachunku sumienia, a jako środek zaradczy papież proponuje ekologię integralną. Ekologia integralna jest nierozzerwalnie związana z pojęciem dobra wspólnego. W dokumencie papież przedstawia się jako nauczyciel wiary, a nie jako naukowiec.

Po wykładzie nastąpiła **dyskusja**, którą poprowadził ks. dr hab. Wojciech Hanc, prof. UKSW, specjalista w zakresie teologii dogmatycznej i ekumenizmu.

Jako pierwszy głos zabrał ks. prof. dr hab. Jerzy Bagrowicz i zapytał o ekologię ducha. Odwołał się do Księgi Hioba, aby pokazać jak wielką była świadomość ekologiczna tamtych czasów. W odpowiedzi ks. Pawlak powołał się na encyklikę papieża, w której jest mowa o integralnym rozwoju społeczeństwa, co w rzeczywistości jest ekologią duchową.

Z kolei ks. dr Zbigniew Skrobicki zwrócił uwagę, że w katolickiej nauce społecznej do tej pory wzrost integralny był rozumiany na płaszczyźnie ekonomicznej lub socjalnej. Mówiąc o ekologii, trzeba mieć ciągle na uwadze dawną chrześcijańską wizję człowieka. Jeżeli się tego nie dostrzeże, to będziemy się ekologią „bawić” na płaszczyźnie gospodarczej czy innej. Odpowiadając ks. Pawlak stwierdził, że nawrócenie ekologiczne to relacja spotkania człowieka z Bogiem. Ekologia integralna odnosi się do naszego stylu życia; chodzi o to, aby uzyskać integralną relację z całym stworzeniem.

Ks. Janusz Borucki zwrócił uwagę na to, że następuje wzrost liczby ludności oraz rozwój technik, które niosą z sobą degradację środowiska, i zapytał, czy ludzkość byłaby w stanie zrezygnować z tych dóbr, aby ratować środowiska. Prelegent odpowiedział, że papież Franciszek w swojej encyklice zwraca uwagę na te problemy i zaznacza, że jest jeszcze czas na zmianę, trzeba się tylko poddać normom moralnym.

Po dyskusji nastąpiło przyjęcie do Teologicznego Towarzystwa Naukowego czterech nowych członków, którymi zostali: ks. dr Sebastian Osiński – sędzia Sądu Kościelnego Diecezji Włocławskiej, ks. dr Andrzej Tomalak – wychowawca w Zespole Szkół Katolickich im. ks. Jana Długosza we Włocławku, s. dr Natalia Musidlak ze Zgromadzenia Sióstr Wspólnej Pracy od Niepokalanej Maryi we Włocławku oraz p. mgr Zdzisław Przybył.

Następnie ks. dr hab. Kazimierz Skoczyła dokonał promocji 18 tomu „Studiów Włocławskich”, po której ks. dr Henryk Witczak, wiceprezes TTN WSD, wręczył 18 tom „Studiów Włocławskich” uczestnikom spotkania.

Druga część posiedzenia miała charakter walnego zebrania. W myśl artykułu 21 Statutu TTN WSD: „Walne zebranie zbiera się co trzy lata, na którym przyjmuje sprawozdania Zarządu i udziela mu absolutorium”.

Pierwsza część walnego zebrania miała charakter sprawozdawczy. Zostały przedstawione sprawozdania z działalności TTN WSD w ostatniej kadencji (2013–2016): 1) prezes TTN WSD ks. dr hab. Lech Król – z działalności Zarządu; 2) sekretarz TTN WSD ks. dr hab. Janusz Borucki – z odbytych posiedzeń naukowych; 3) skarbnik TTN WSD ks. dr Jacek Kędzierski – sprawozdanie finansowe.

Po przedstawieniu sprawozdań odbyło się głosowanie, w którym obecni na sali członkowie TTN WSD jednomyślnie przyjęli przedstawione sprawozdania Zarządu i udzielili mu absolutorium.

Druga część walnego zebrania poświęcona została wyborowi nowego Zarządu TTN WSD na okres następnych trzech lat. W wyniku głosowania, któremu przewodniczył ks. prof. dr hab. Ireneusz Werbiński, do nowego Zarządu jednomyślnie wybrano: na nowego prezesa ks. dr hab. Lecha Króla – dotychczasowego prezesa; ks. dr. Henryka Witczaka – na wiceprezesa; ks. dr. hab. Janusza Boruckiego – na sekretarza; ks. dr. Jacka Kędzierskiego – na skarbnika.

2) 22 października 2016 r.

Kolejne spotkanie naukowe Towarzystwa, które rozpoczęło się o godz. 9.30 w auli im. Prymasa Stefana Wyszyńskiego w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku, miało charakter wykładu otwartego. Spotkanie zostało zorganizowane wspólnie przez TTN WSD i Duszpasterstwo Rodzin Diecezji Włocławskiej, w dniu wspomnienia św. Jana Pawła II. Uczestniczyli w nim członkowie TTN, przedstawicie-

le Duszpasterstwa Rodzin, alumni WSD, siostry zakonne i mieszkańcy Włocławka.

Wykład pt. „Dyskusje wokół adhortacji papieża Franciszka *Amoris laetitia*” wygłosił o. prof. dr hab. Kazimierz Lubowicki z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Prelegent, jako sekretarz Komisji Episkopatu Polski do Spraw Rodzin, był ekspertem jako doradca teologiczny delegacji Episkopatu Polski na ostatnim Synodzie Biskupów w Rzymie. Brał udział w pracach nad przygotowaniem Synodu, w nim samym, a także w prezentacji dokumentu papieskiego w siedzibie Konferencji Episkopatu Polski.

Prelegent rozpoczął od stwierdzenia, że rozpoczęcie Synodu poprzedziły wypowiedzi wielu dostojników Kościoła, których treść była niekiedy wręcz sprzeczna z nauką Kościoła, co przypominało wydarzenia towarzyszące ogłoszeniu przez papieża Pawła VI encykliki *Humanae vitae*. Zwrócił uwagę na działania mediów, fałszujących wypowiedzi papieskie. Podsumowując przytoczone wypowiedzi o. profesor zauważył, iż w ich kontekście zarysowuje się zasadniczy problem: czy osoby żyjące w związkach niesakramentalnych mogą korzystać z pełnego uczestnictwa we Mszy Świętej? Odpowiedź wydaje się oczywista. Jeżeli bowiem nie ma wspólnoty z Chrystusem, to nie ma również Komunii z Chrystusem.

Omawiając sam dokument, prelegent przytoczył jego punkt drugi mówiący o tym, że zachowuje on równowagę między tymi, którzy mają nastawienie do zmian, a tymi, którzy nie chcą nic zmieniać w nauczaniu dotyczącym rodziny i życia małżeńskiego. Natomiast w rozdziale ósmym, skierowanym do duszpasterzy, zachęca ich – aby towarzyszyli, rozeznawali i integrowali małżeństwa we wspólnocie Kościoła. Papież zauważa, że istnieją w Kościele różne sposoby obecności wiernych w przestrzeni jego wspólnoty, dostępne również dla osób żyjących w związkach niesakramentalnych; jednak „jeśli ktoś afiszuje się obiektywnym grzechem [...], to nie może domagać się, by uczyć katechizmu czy przepowiadać, i w tym sensie istnieje coś, co go oddziela od wspólnoty”. Ostatecznie według prelegenta „Europa umiera, bo powiedziała NIE dla życia”.

Po wykładzie odbyła się **dyskusja**, którą prowadził ks. dr hab. Zdzisław Pawlak.

Ks. Antoni Poniński zapytał, dlaczego Urząd Nauczycielski nie ukazuje jednoznacznie nauki Kościoła w tym względzie, a także, czy można mówić o niewinności kobiety, która szuka sposobu pozbycia się poczętego

dziecka. Prelegent zauważył, że faktycznie hierarchowie Kościoła niejednoznacznie się wypowiadają w omawianej kwestii. Często czynią tak pod wpływem presji medialnej. Taka postawa może być też przejawem słabej znajomości zaprezentowanej problematyki. Gdy zaś chodzi o winę kobiet, to zazwyczaj już same w sobie doświadczają egzekucji tej kary, przejawiającej się poważnymi następstwami psychicznymi.

Ks. Artur Krzyżanowski zapytał o wskazania dotyczące duszpasterstwa rodzin niesakramentalnych. W odpowiedzi o. profesor bardzo dobitnie podkreślił, że duszpasterstwo małżeństw niesakramentalnych nie jest duszpasterstwem grzechu. Odpowiadając na pytanie młodego człowieka świeckiego (nie uchwycono jego nazwiska) dodał, że Polska ma szansę przeciwstawić się cywilizacji śmierci tylko wtedy, kiedy będzie realizowała wiernie życie wiary w Jezusa Chrystusa. Tej realizacji służy także obecny Rok Miłosierdzia.

Po części naukowej w katedrze wrocławskiej została odprawiona msza dziękczynna za Światowe Dni Młodzieży, której przewodniczył biskup wrocławski Wiesław Alojzy Mering. Homilię okolicznościową wygłosił o. prof. Kazimierz Lubowicki.

3) 16 listopada 2016 r.

Spotkanie to miało również charakter wykładu otwartego. Składało się z dwóch części. Pierwsza część rozpoczęła się o godz. 14.30 i miała charakter spotkania modlitewnego w kościele seminaryjnym św. Witalisa we Wrocławku. Składała się na nie: liturgia słowa Bożego, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Czesław Parzyszek z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, oraz Koronka do Miłosierdzia Bożego.

Po spotkaniu modlitewnym uczestnicy przeszli do auli Kard. Stefana Wyszyńskiego Wyższego Seminarium Duchownego, gdzie o godzinie 15.45 rozpoczęła się druga część spotkania, podczas której ks. prof. dr hab. Czesław Parzyszek wygłosił **wykład** pt. „Miłosierni jak Ojciec – miłosierni czynem”.

Prelegent na wstępie wyjaśnił, dlaczego – pomimo że kończy się już Rok Miłosierdzia – temat ten jest ciągle aktualny. Przytoczył w tym celu wypowiedzi Jana Pawła II dotyczące miłosierdzia Bożego; list Episkopatu Polski na temat miłosierdzia; wypowiedź papieża Franciszka z audiencji do Polaków oraz wypowiedzi biskupa wrocławskiego Wiesława A. Meringa na zakończenie Roku Miłosierdzia.

Następnie przedstawił trzy punkty stanowiące plan wykładu: 1) Bóg bogaty w miłosierdzie; 2) Posłannictwo Kościoła; 3) Czym jest miłosierdzie?

Prelegent podkreślił, że historia Izraela jest historią niewierności i miłosierdzia. Podstawą Bożego miłosierdzia jest wierność Ojca przymierzu zawartemu z Izraelem. Przyjście Jezusa sprawiło, że posłannictwo miłosierdzia zostało przekazane Kościołowi. Kościół jest miłosierny i jest świadkiem miłosierdzia. Mimo że Kościół jest miłosierny, powinien wskazywać na naturę grzechu. Należy czynić miłosierdzie, podstawą do czynienia miłosierdzia jest słuchanie słowa Bożego. Czynienie miłosierdzia to realizacja uczynków miłosierdzia względem ciała i względem duszy.

Na zakończenie wykładu prelegent przedstawił dwa wnioski: 1) na wszystkich spoczywa obowiązek czynienia miłosierdzia, 2) potrzeba formacji do czynienia miłosierdzia.

Po wykładzie odbyła się **dyskusja**, której przewodniczył ks. dr Jacek Kędzierski, specjalista w zakresie teologii fundamentalnej.

Wprowadzając do dyskusji, ks. Jacek Kędzierski nawiązał do tematu wykładu i zadał pytanie: Jakie słowo najbardziej zapadło nam w pamięć w trakcie Roku Miłosierdzia? Bowiem z ankiety, którą przeprowadził wśród uczestników Światowych Dni Młodzieży biskup Grzegorz Ryś, wynika, że ponad 50% młodych ludzi najbardziej zapamiętało słowa papieża Franciszka, że lepiej jest budować mosty niż budować mury.

Ks. Stefan Spsychalski przypomniał zebranym, że przez 19 lat był proboszczem w parafii Świnice Warckie, gdzie urodziła się s. Faustyna Kowalska. Przypomniał również słowa papieża Jana Pawła II wypowiedziane podczas kanonizacji s. Faustyny, że jest ona darem polskiej ziemi na trzecie tysiąclecie.

Dwa pytania zadał ks. Zbigniew Skrobicki: 1) o tzw. struktury grzechu, w nawiązaniu do encykliki Jana Pawła II *Dives in misericordia*; 2) o sprawę Komunii sakramentalnej dla osób żyjących w związkach niesakramentalnych.

Pani Iwona Tomczak zapytała, jak daleko ma sięgać miłosierdzie względem potrzebujących, jaka ma być moja postawa w tym zakresie, biorąc pod uwagę, że często mamy do czynienia z naciągaczami, którzy podają się za biednych?

Ks. Lech Król podzielił się własnym doświadczeniem dotyczącym odwiedzania starych kapłanów, mieszkańców domu księży emerytów,

którzy przebywają w szpitalu. Ks. Król zwrócił uwagę, że to, co traktujemy jako normalną troskę, u wielu ludzi wywołuje zaskoczenie.

Miłosierdzie jest jednym z przymiotów Bożych – przypomniał ks. Janusz Borucki – i nie możemy patrzeć na nie w oderwaniu od innego Jego przymiotu, jakim jest sprawiedliwość.

Ks. Henryk Witczak zwrócił uwagę, że dwoma ikonami miłosierdzia są s. Faustyna i matka Teresa z Kalkuty. Uważa on, że w Roku Miłosierdzia akcentuje się miłosierdzie w formie propagowanej przez matkę Teresę, w związku z tym zapytał, czy nie powinno się bardziej zwracać uwagę na miłosierdzie, jakie Bóg nam okazuje w sakramencie pokuty i pojednania?

Prelegent udzielał odpowiedzi na poszczególne pytania bezpośrednio po ich zadaniu.

Na zakończenie prezes Teologicznego Towarzystwa Naukowego ks. Lech Król zapowiedział następne spotkanie Towarzystwa w 2017 r. oraz podał ogłoszenia dotyczące nowego (19) tomu „Studiów Włocławskich”.

* * *

W omawianym okresie biskup włocławski dr Wiesław Mering otrzymał dwie nagrody w zakresie działalności kulturalnej: „Zasłużony kulturze *Gloria artis*” (7 VI 2016) i Nagrodę im. ks. Janusza Stanisława Pasierba *Conservator ecclesiae* (5 X 2016).

Dwóch członków Towarzystwa weszło w 2016 r. do Sekcji Teologicznej Polskiej Akademii Nauk: ks. prof. dr hab. Ireneusz Werbiński oraz ks. prof. dr hab. Krzysztof Konecki.

W 2016 r. następujący członkowie Towarzystwa wydali drukiem publikacje samoistne: 1) ks. prof. dr hab. Ireneusz Werbiński [współautor: Adam Józef Sobczyk MSF], *Droga konsekrowana – jedność w wielości. Ku małżeństwu – kapłaństwu – życiu zakonnemu*, Toruń 2015; *Świętość jako zadanie dla każdego chrześcijanina*, Toruń 2016; 2) ks. dr hab. Jacek Szymański, *Józef cnotliwy. Powołanie i odpowiedź w tekstach mszalnych z 19 marca*, Włocławek 2016; 3) ks. dr hab. Zbigniew Zarembski, *Homiilia w liturgii chrzcielnej*, Toruń 2016; 4) ks. dr hab. Kazimierz Skoczylas, *Wartości religijno-moralne młodzieży ponadgimnazjalnej Kujaw wschodnich*, Włocławek 2016.

Pozostali członkowie TTN WSD publikowali swoje opracowania przede wszystkim na łamach czasopism naukowych: „Studia Włocławskie” oraz „Teologia i Człowiek” (Toruń).

ks. Janusz Borucki, ks. Henryk Witczak